

השעריה

א נחנו רגילים לשערוריות. שערוריות מכל הסוגים. שערוריות של עשרות מיליוני לירות. שערוריות בים, בייבשה ובאוויר. חושינו קהו. קשה לנו להתרגש משערוריה נוספת. **אפילו שערוריית הפיצוץ למישפחות חללי מינכן מעמידה בצד את כל השערוריות שהיו עד כה.** הסכום הוא קטן. מיספר המעורבים מצומצם. אבל הפרשה חושפת תהום של גיוון מוסרי, שאי אפשר להביט לתוכה מבלי לתחרד.

ב רגע הראשון של הזעזוע נוכח מעשה הזוועה האולימפי, תרמה ממשלת גרמניה מיליון דולאר לפיצוץ המישפחות. היא לא הסתירה את כוונתה ומטרתה: לכפר על מחלליה החמורים. שפילסו את הדרך בפני אנטיהטירור.

כנאה לממשלה נבונה, בעלת חוש למוסר, היא לא התמהמהה. לא כינסה ישיבות רבות ולא אמרה דברים בחצי-סה. היא פעלה מייד, כימעט באופן ספונטאני, ועשתה את שלה בלי שום הסתייגות או תנאי. **היום אפשר לתמוה על שום מה לא נהגה ממשלת ישראל באותה צורה.** מחלליה הביטחוניים, שאפילו ועדת קופל נאציה להודות בהם, היו חמורים ממחללי הגרמנים.

כאשר ספורטאי ישראל יצאו למינכן, במישלחת שנשאה את הדגל הלאומי באירוע בינלאומי זוהר, הם סמכו על כך שמוסדות הביטחון של ממשלתם יעשו את הכל — ממש הכל! — כדי לאבטח את שלומם.

ממשלת ישראל לא קיימה התחייבות זו. היא הוגיחה את העניין בצורה פילית — והאחריות לכך אינה רובצת על איזשהו סקיד ממדרגה שניה או שלישית, אלא על הממשלה כולה, בתוך שכו. רק היא נושאת באחריות כלפי האורח. **אינו חיתה לממשלת גולדה מאיר התבונה והרמה המוסרית של ממשלת וילי בראנד (לפחות בשמה אחד זה) — כי אז היתה נוהגת במוחה, ומכריזה בו במקום על הקצבת סכום גדול לפיצוץ המישפחות, נוסף על התרומה הגרמנית.** היא לא עשתה זאת. מעשה כזה אינו נכלל בהחום מושיגי ממשלת ישראל.

ה, אולי, אינו מפליא. אנו מכירים את המנסליות של שליטי ישראל — המנסליות של בוסים מישלתיים קטנים שעלו לגדולה, הסובלים מכל סממני ההתנשאות וחסורי-הרגש של שילטון זקן, מבוזר ומסואב. אבל גם הכרה זו לא חיטנה אותנו מפני המשך הדברים. ממשלת ישראל, באמצעות מג'יד אדום, קיבלה מהגרמנים סכום השווה לארבעה וחצי מיליון לירות — המהווה, אגב, תוספת נכבדה לאוצר מטבע-החוץ של הממשלה. על כך הוסיפו גופים ויחידים בגרמניה כמה מאות אלפי לירות נוספות. ישבו הפקידים והעסקנים ונחרדו.

כל כך הרבה כסף — וסתם לחקק אותו לכמה מישפחות? אילו חולק הסכום שווה למישפחות, היתה כל מישפחה מקבלת חצי מיליון ל"י. **בישראל אין הפקיד המצוי והעסקן המקובל יכול לסבוג מחשבה כזאת — לתת למישפחה כלשהי של אזרחים חצי מיליון לירות, הנמי צאיית בירי הממשלה. הלב משוט אינו נותן. בלשוני העם: לא מפרגנים.** אני משוכנע שפעל כאן גורם תת-הכרתי: גישה פסיכולוגית אדיר-ת'כות. המשותפת לכל בעלי-השררה בישראל, מבלי שיהיו אף מודעים לכך. הם חשבו: אי אפשר לתת כסף כזה לאזרחים! אפילו כשה שנותן השילטון הגרמני לאזרחים בישראל, ושכלל אינו נוגע לממשלת ישראל, למג'יד אדום, או לכל מוסד ישראלי אחר. **אלה שימוש, לכל היותר, דוורים.**

ה הגיון היה מחייב את המוסדות לכנס את המישפחות למחרת הלהלויות, למסור להם חשבון על כל הכספים שנתקבלו, ולהעביר לכל מישפחה בו במקום את כל הכסף המגיע להם — 1/11 של הכסף.

אבל זה ככלל לא עשה על דעת הפקידים והעסקנים. מדוע לא?

כשנתפסו בקלקלתם, וכאשר קמה הזעקה אשר יכלה להפוך בכל רגע לסערה ציבורית חסרת-תקדים בישראל, הומצאו בקהלתנות תירוצים. **כל אחד מהם עלוב ושדוף יותר מן השני.**

תירוצ ראשון: רצו לקבוע תחילה את "יעד" הכסף. **איזה יעד? ממשלת גרמניה נתנה את הכסף למטרה אחת בודי בדי פתחיה? ממשלות גרמניה נתנה את הכסף למטרה אחת, קדושה ככל שתהיה — למבולנסים למג'יד אדום, רכישת מכשירים רפואיים ומי יודע מה — היתה מהווה גניבה, פשוטו כמשמעו.**

תירוצ שני: רצו להשתמש בחלק מן הכסף להנצחת החללים. **זוהי ממש חוצפה.** הכסף שייך למשפחות. אם הן רוצות להנציח את יקיריהן, יחליטו על כך בעצמם. אם הממשלה רוצה להנציח — שתואיל בטובה לעשות זאת על חשבונה. היא תוכל להשתמש לצורך זה בכסף שהיא חוסכת מאז מינכן, מכיוון שעסקנים רבים איבדו לפי שעה את החשק לטייל בעולם על חשבון משלם-המיסים.

י שנו תירוצ שלישי, הנראה ברנע הראשון סביר יותר. אומרים הפקידים: לא צריכים לחלק את הכסף שווה-בשווה. קרוביו של רווק שנרצח אינם צריכים לקבל אותו הסכום הגיען למישפחת קורבן, אשר הותר אחריו אשה וארבעה ילדים. במחשבה שנייה, טענה זו נראית לי בלתי-נכונה. אילו היה מדובר בסכומים קטנים, היו צריכים באמת לעשות התאמה כזאת. אבל כשכל מישפחה צריכה לקבל חצי מיליון לירות — אין מקום לחשבון כזה. סכום זה מספיק גם למישפחה מרובת ילדים. אפילו מבחינה מישפטית, אינו בטוח שיש למישהו זכות לעשות חשבונות כאלה. **אבל נניח לרגע שמקבלים גישה זו. אז מה? מדוע אי אפשר לקבוע את קנייה-המדידה, תוך התייעצות עם המומחים, תוך 24 שעות? מה הצורך בוועדות, ובוועדות-מישנה, ובחודש ימים, ועוד חודש? למה יש צורך בכל הביורוקרטיה הזאת, אם לא כדי להרוויח זמן עד שהמוח הממלכתי יתרגל למחשבה שיש להיפרד מן הכסף הזה?**

לשערורייה זו, יש תקדים המעורר דאגה רבה. בשעתו נתנה ממשלת גרמניה המערבית לממשלת ישראל סכום גלובאלי גדול, כדי שזו תפצה את נכי הגנאים החיים בישראל. ממשלת ישראל קיבלה על עצמה את כל ההתחייבויות כלפי נכים אלה. **התוצאה היתה מעשה-עוול מחפיר.** הממשלה מעדה באמון שניתן לה, והנכים בישראל קיבלו פחות מהנכים שנשארו בגרמניה. שערורייה זו לא נסתיומה עד היום.

מעשה-הזוועה במינכן יזעזע את הציבור הישראלי יותר מכל מעשה אחר מזה שנים. אל ניתן לזהם את האבל הלאומי במגע ידם של עסקני-צ'קים, שתאוותי הכצע הסכה להם סכע שני — ואולי סכע ראשון.

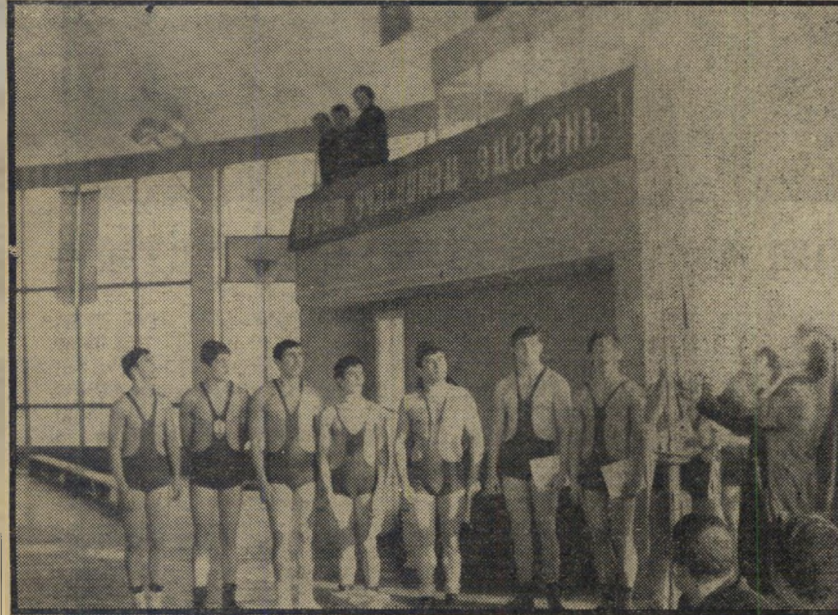
אמא וסבתא בהלווייה

אמו וסבתו המומות-הכאב של מארק סלאבין, בעת הלווייתו של המתאבק המצטיין, שנרצח והוא בן 18 בלבד, כאשר הגיעו גופות עשרת הנרצחים ממינכן, היו קרוביהם קרובים ללב האומה כולה, שהשתתפה, עם רבים בעולם, בכאבה.

הצעיר וההצרות

י **אשינקה, תשב.** תמסיק להתרור "צץ. זה לא יעזור." יאשה, אביו של מארק סלאבין, המתבן בן ה-18 שנרצח עם עשרת חבריו באולימפיאדה במינכן לפני שישה שבועות, מתיישב. הוא תוקע מבטו בריצפה, לדקות מעטות, אחר קם שנית. בלי ל" הרגיש. כמו אריה בסוגר, הוא מתחיל שוב להסתובב הלךך ושוב. אשתו, אלינה, נאנחת בשקט: "ככה הוא מאז שמארק מת. לא יושב רגע. אני גורא מפחדת. יש לו לב חולה."

מישפחת סלאבין היא מישפחה שבורה, שאיבדה את עולמה. אחותו של מארק, סונייה בת העשר, היא כל מה שנתר להם עתה. אך אין בכוחה להקל על כאב מותו של הבן הבכור — הצעיר המבריק, ששאף להיות מהנדס, זכה בגיל 15 בתואר אל"ף פות הנוער בהתאבקות באיזור מינסק, עיר מולדתו — סחב את הוריו ומישפחתו לעלות לישראל — ונרצח ארבעה חודשי שים אחרי שהגיעו לארץ. הוא הותיר אחריו מישפחה שבורה, ש-איבדה את עולמה. מישפחה שהדבר ה-

מארק (שני מימין) במועדון-הספורט במינסק, כבר בתחילת דרכו כספורטאי הוכר הפוטנציאל שלו על ידי המומחים. בגיל 15, כבר הוכתר כאלוף קבוצת ההתאבקות של עיר מגוריו.

אלוף במינסק

חללי מינכן